

УДК 368:35.087.44:369] (100+477)
DOI: 10.31732/2663-2209-2021-63-73-79

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТРАХОВОЇ СИСТЕМИ ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Войтович Л.М.

к.е.н., доцент, доцент кафедри банківського та страхового бізнесу, Львівський національний університет імені
Івана Франка, м. Львів, Україна, e-mail: lyudmyla.voytovych@lnu.edu.ua,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4514-7770>

EUROPEAN EXPERIENCE OF STATE INSURANCE SYSTEM REGULATION AND POSSIBILITIES OF ITS APPLICATION IN UKRAINE

Voytovych Lyudmyla

PhD (Economics), associate professor, associate professor of banking and insurance business department, Ivan Franko
National University of Lviv, Lviv, Ukraine, e-mail: lyudmyla.voytovych@lnu.edu.ua,
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4514-7770>

Анотація. У статті розглянуто особливості державного регулювання страхової системи у країнах-учасницях Європейського Союзу. Проаналізовано типові моделі державного регулювання, які здобули популярність у світі. Розвиток страхової системи залежить від ефективності відносин у системі «держава – елементи страхової системи», реалізація яких зі сторони держави повинна проводитися завдяки механізму державного регулювання розвитку страхової системи. Регулювання світової страхової системи має дві головні цілі: посилення нагляду за страховими компаніями, що є «системно важливими» суб'єктами страхової системи і розроблення міжнародних стандартів капіталу для активних страховиків. Проте є ряд перешкод для міжнародних регуляторів, оскільки бізнес-модель страхування є менш глобалізованою, аніж інші сфери фінансів, і регулятори мають менше досвіду страхування, аніж, до прикладу, у банківництві, де міжнародні стандарти працюють вже чверть століття. Проте, після світової фінансової кризи регулятори активно прагнуть досягти прогресу і вдосконалюють систему регулювання страхової системи. Вивчено основні мотиви впровадження міжнародного регулювання страхової системи. Державне регулювання страхової системи у країнах ЄС здійснюється на двох рівнях: з використанням механізмів на національних ринках та єдиних правил регулювання, характерних для Європейського союзу. Доведено, що світова практика державного регулювання страхової системи виробила три основні підходи: традиційне регулювання, засноване на дотриманні правил, вимог та норм законодавства; регулювання, засноване на принципах, встановлених органами влади та регулювання, засноване на ризик-орієнтованому підході. Виокремлено рекомендації для НБУ, які б він зміг практично застосувати у регулюванні страхової системи, враховуючи українське законодавство.

Ключові слова: страхова система, державне регулювання, ризик-орієнтований підхід, регулятор, Європейський союз, директива.

Формули: 0; рис.: 0; табл.: 0, бібл.: 15

Annotation. The article considers the peculiarities of state regulation of the insurance system in the countries that are members of the European Union. Typical models of state regulation that have gained popularity in the world are analyzed. The development of the insurance system depends on the effectiveness of relations in the system "state - elements of the insurance system", the implementation of which by the state should be carried out through the mechanism of state regulation of the insurance system. The regulation of the global insurance system has two main objectives: to strengthen the supervision of insurance companies that are "systemically important" subjects in the insurance system and to develop international capital standards for active insurers. However, there are some obstacles for international regulators, as the insurance business model is less globalized than other areas of finance, and regulators have less insurance experience than, for example, banking, where international standards have been in place for a quarter of a century. However, after the global financial crisis, regulators are actively striving to make progress and improve the regulatory system of the insurance system. The main motives for the introduction of international regulation of the insurance system have been studied. State regulation of the insurance system in the EU is carried out at two levels: using mechanisms in national markets and uniform regulatory rules specific to the European Union. The world practice of state regulation of the insurance system has developed three main approaches: traditional regulation based on compliance with the rules, requirements, and norms of legislation; regulation based on the principles

established by the authorities and regulation based on a risk-oriented approach. Recommendations for the NBU that he could practically apply in the regulation of the insurance system, taking into account Ukrainian legislation, are highlighted.

Key words: insurance system, state regulation, risk-oriented approach, regulator, European Union, directive.
Formulas: 0; fig.: 0; tabl.: 0; bibl.: 15

Постановка проблеми. В умовах глобальних змін світової економіки під впливом кризових явищ виникає необхідність вдосконалення функціонування та сприяння розвитку страхової системи. Ефективний розвиток страхової системи стимулює зростання динаміки розвитку країни завдяки новітнім механізмам державного регулювання. Одним із основних стратегічних пріоритетів держави є інтеграція вітчизняної страхової системи у світовий та європейський страховий простір.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання державного регулювання та нагляду страхової системи у світі є актуальними серед багатьох науковців та практиків. Зокрема, Слободянюк О.В. досліджував державне регулювання у розрізі європейської практики пруденційного нагляду на страховому ринку [1]. Дегтяр А. О. та Соболев Р. Г. акцентували увагу на правовому регулюванні страхової діяльності у країнах ЄС [2]. Оцінку стресостійкості страхових компаній, як інструменту нагляду, проводила Ачкасова С. [3]. Тимчак М. В. та Мінкович В. Т. вивчали європейський досвід страхування життя [4]. Разом з тим, питання зарубіжного досвіду державного регулювання страхової системи та його імплементація в Україні потребують подальших наукових досліджень.

Формулювання цілей статті. Метою статті є вивчення особливостей державного регулювання страхової системи у Європі та виокремлення рекомендацій для України.

Викладення основного матеріалу дослідження. Особливістю державного регулювання страхової системи у країнах ЄС є його поділ на два рівні, де на першому здійснюється державне регулювання страхової системи з використанням своїх механізмів на

національних ринках. На другому рівні використовуються єдині правила регулювання та розвитку страхової системи, характерні для Європейського союзу. Основними нормативно-правовими документами, що формують страхове законодавство ЄС є його Директиви. У європейській практиці основні засади функціонування страхової системи формує Європейське управління страхування та професійного пенсійного забезпечення (European Insurance and Occupational Pensions Authority – EIOPA).

Світова практика державного регулювання страхової системи виробила три основні підходи:

Традиційне регулювання, засноване на дотриманні правил, вимог та норм законодавства.

Регулювання, засноване на принципах, встановлених органами влади.

Регулювання, засноване на ризик-орієнтованому підході, який передбачає ідентифікацію ризику та його вимірювання, особливості управління ризиком та контроль інструментів регулювання.

Останнім часом страхова система зазнала значних змін у всьому світі під впливом глобалізації, дерегуляції та технологічного прогресу. Ці зміни призвели до необхідності узгодження та гармонізації в регулюванні і породили дискусію щодо відповідності наглядових структур політичним та економічним принципам. Тому структура нагляду стала основним питанням політичних дебатів у світовій спільноті.

У сучасних умовах переважна більшість країн переходить до моделі єдиного регулювання та нагляду фінансової системи, яка передбачає концентрацію всіх наглядових функцій в одному органі нагляду. Модель мегарегулятора найчастіше використовується країнами ЄС і передбачає єдиний нагляд за фінансовим

сектором центральним банком країни (Ірландія, Ісландія, Словаччина, Чехія) або відокремленою від центрального банку наглядовою установою (Австрія, Данія, Естонія, Латвія, Ліхтенштейн, Мальта, Німеччина, Норвегія, Польща, Фінляндія, Швеція).

Починаючи з 2020 року Україна є користувачем моделі мегарегулятора в особі Національного банку України. До основних причин запровадження нагляду на основі моделі мегарегулятора зачислимо: зростання ролі небанківських фінансових установ в економіці, їх взаємодію з банками; домінування пакетних фінансових послуг; появу фінансових конгломератів; інтеграцію міжнародних та європейських фінансових ринків. Можна сказати, що НБУ закладає законодавчі підвалини формування платоспроможної, конкурентоспроможної страхової системи в Україні з посиленням захистом прав споживачів страхових послуг.

Взявши стратегічний напрям розвитку страхової системи на умовах євроінтеграції та за відсутності достатнього практичного досвіду застосування цієї моделі НБУ, пропонуємо детальніше розглянути досвід європейських країн щодо функціонування мегарегуляторів, визначивши основні особливості, функції та принципи їх роботи. Запроваджена НБУ нова модель регулювання страхової системи враховує положення директив Європейського Союзу, міжнародні принципи ведення страхового бізнесу, світові практики.

Вважаємо за доцільне дослідити основні параметри та інструменти, на яких базуються у своєму регулюванні та нагляді мегарегулятори у європейських країнах, визначивши типові ключові ознаки регулювання та нагляду, завдання, принципи та підходи.

Практично у кожній із досліджуваних європейських країн державне регулювання страхової системи побудовано на ризик-орієнтованому підході. У Норвегії нагляд побудований на основі ризиків і передбачає оцінку, контроль та управління

ринковим, кредитним, операційним ризиками та ризиком ліквідності [5].

Особливостями ризик-орієнтованого нагляду у Австрії є: послідовний підхід до аналізу ризиків, підкріплений ефективними заходами; скоординований підхід у формуванні європейського та міжнародного наглядового права; пруденційний нагляд, як запорука ефективного нагляду, та врахування всіх причинно-наслідкових зв'язків. Департамент фінансового ринку Австрії (Austrian Financial Market Authority, FMA) може видавати обов'язкові стандарти (постанови та адміністративні рішення), вживати примусових заходів (відкликання ліцензій, звільнення директорів або накладення адміністративних стягнень: для фізичних осіб до 5 мільйонів євро, для юридичних осіб – до 10 мільйонів євро або до 15% загального чистого обороту (у разі, якщо така сума перевищує 10 мільйонів євро)) [6].

Регулювання та нагляд Департаменту фінансового нагляду Данії (FSA) організовано на основі міркувань суттєвості. Підвищений ризик може бути пов'язаний, наприклад, із технічно складним регулюванням, загальним досвідом порушень або новими правилами, для яких часто є певний період щодо впровадження у страхових компаніях. У сферах, де потенційні ризики вважаються відносно низькими, FSA може використовувати менш ефективні, але ресурсомісткі інструменти нагляду – вибіркові перевірки. Якщо ризик шкідливих наслідків вважається дуже низьким, FSA може не здійснювати регулярний нагляд за цією сферою діяльності, а покладатися на звіти та іншу офіційну інформацію.

У центрі уваги нагляду за страховою системою у Естонії є аналіз ризиків суб'єктів страхової системи, підтримання страхових послуг прозорими, надійними та ефективними. Метою страхового нагляду Управління фінансового нагляду Естонії (Estonian Financial Supervision Authority, EFSA) є забезпечення стабільності та якості обслуговування страхових

компаній, підтримка надійності страхової системи Естонії, сприяння підвищенню ефективності страхового сектору шляхом зниження системних ризиків та запобігання зловживання страховою системою у злочинних цілях. З 2015 року Управління фінансового нагляду є також органом з врегулювання криз в Естонії, яке працює разом з Eesti Pank (Bank of Estonia) в Європейській раді системних ризиків (European Systemic Risk Board, ESRB) [7].

У Ірландії нагляд за страховою системою здійснюється на основі ірландського законодавства та європейських директив. Станом на червень 2021 року під наглядом єдиного регулятора Центрального банку Ірландії (Central Bank of Ireland, Banc Ceannais na hÉireann) знаходилося 190 страхових та перестрахових компаній, включаючи іноземних кептивних страховиків [8]. Центральний банк має чіткий мандат у внутрішньому та європейському законодавстві, щоб сприяти фінансовій стабільності в Ірландії та ЄС шляхом удосконалення макропруденційної політики, розроблення набору індикаторів для оцінки системних ризиків, розроблення макропруденційних інструментів для подолання нових ризиків, проведення аналітичних досліджень для отримання інформації про калібрування цих інструментів та оцінювання ефективності для обмеження системного ризику. Регулювання фінансових установ і ринків здійснюється за допомогою нагляду, що ґрунтується на оцінці ризику, який підкріплюється надійними засобами стримування, інструментами, які включають нагляд за страховиками в рамках єдиного наглядового механізму, моніторингом регуляторних звітів.

Роль органу фінансового нагляду у Ісландії виконує Центральний банк, який застосовує ризик-орієнтований підхід до нагляду, згідно якого об'єкти поділяються на чотири категорії впливу. Обсяг нагляду за кожним об'єктом зростає в залежності від його впливу. Також, ЦБ Ісландії проводить систематичні перевірки, що сприяють підвищенню ефективності

нагляду, зокрема, регулятор використовує електронну звітність, автоматизований розрахунок фінансових показників та індикаторів ризику із визначеними межами попередження [9]. При нагляді за страховими компаніями зроблено акцент на ризику контрагента, операційному та страховому ризиках, бізнес-моделі, корпоративному управлінні, ризику ліквідності та ринковому ризику.

Єдиним регулятором фінансових послуг Мальти є Управління фінансових послуг Мальти (Malta Financial Services Authority, MFSA), яке утворилося шляхом передачі наглядових повноважень Центрального банку Мальти, Мальтійської Біржі та Мальтійського центру фінансових послуг. У своїй практиці MFSA застосовує підхід до нагляду, що ґрунтується на оцінці ризику і дозволяє краще розподіляти свої ресурси, наглядові плани та процедури на основі унікального профілю ризику кожної компанії, що знаходиться під його наглядом.

Страховий та пенсійний нагляд здійснюється на основі перспективного та ризикового підходу, що включає безперервну перевірку належного функціонування страхової системи та її відповідності страховому законодавству, шляхом поєднання виїзного та безвиїзного нагляду. Завдяки своїй наглядовій роботі регулятор прагне захистити страхувальників та бенефіціарів відповідно до обов'язків, що зазначені у Законі про страховий бізнес, Законі про розподіл страхування та Законі про пенсії за вислугу років, водночас, підтримуючи стабільність страхової системи [10].

Важливим завданням Управління фінансового нагляду Норвегії (The Financial Supervisory Authority of Norway, FSA) є моніторинг та управління ризиками, які можуть загрожувати фінансовій стабільності в ЄЗ, та полегшення роботи наглядових колегій, які контролюють великі транскордонні групи [40]. У 2020 році наглядові органи ЄС наголошували у своїх звітах про важливість кліматичного ризику під час усіх перевірок страховиків. Управління

фінансового нагляду Норвегії доєднало моніторинг сталості та кліматичних ризиків у свою наглядову діяльність, включивши очікування щодо поведження страховиків з кліматичними ризиками, як фізичний ризик [11].

Управління фінансового нагляду Польщі (Polish Financial Supervision Authority, PFSA; Komisja Nadzoru Finansowego, KNF) розпочало свою діяльність 19 вересня 2006 року з моменту набуття чинності Закону про нагляд за фінансовими ринками від 21 липня 2006 року (№ 157, ст. 1119). Новий регулятор взяв на себе повноваження Комісії з нагляду за страхуванням та пенсійними фондами та Комісії з цінних паперів та бірж Польщі, які були скасовані зазначеним Законом [12]. До основних завдань регулятора у сфері нагляду за страховою системою належить:

- вжиття заходів для підтримки належного функціонування страхової системи та вжиття заходів щодо сприяння її розвитку та конкурентоспроможності;
- участь у розробці проектів нормативно-правових актів з питань нагляду за страховою системою;
- створення можливостей для розв'язання спорів між учасниками страхової системи.

Národná banka Slovenska, NBS є центральним банком Словацької Республіки та частиною євросистеми з 1 січня 2009 року, який очолює нагляд за учасниками банківського сектора, ринку капіталу, страхування та пенсійних фондів. Загальні правила нагляду за фінансовим ринком визначені Законом про нагляд за фінансовим ринком. Нагляд можна розділити на дві основні сфери – мікропруденційний нагляд, який є основним напрямком діяльності європейських наглядових органів, і макропруденційний нагляд, що є компетенцією Європейської ради системних ризиків [13].

Проаналізувавши досвід країн ЄС, у яких ефективно працює модель єдиного регулятора та порівнявши із новою моделлю НБУ, можемо виокремити

рекомендації для вітчизняного регулятора, які б він зміг практично застосувати у регулюванні розвитку страхової системи, враховуючи українське законодавство.

Посилення правового регулювання та вдосконалення регуляторної політики за прикладом: Польщі, де домінують правові методи державного регулювання страхової системи; Ісландії, де Департамент ЦБ двічі на рік проводить поглиблену оцінку макроекономічного середовища страхових компаній, публікує свої висновки у звіті про фінансову стабільність [9].

Оновлення підходів до ліцензування суб'єктів страхової системи, за якими страхові компанії зможуть перейти від отримання ліцензій за окремим видом страхування до ліцензій за окремими класами на страхування широкого асортименту ризиків, що відповідає усталеній європейській практиці. Суб'єкти страхової системи, за таких підходів НБУ, зможуть розширити чи звузити межі своєї ліцензії за рахунок додаткових класів страхування, і що важливо, без додаткових витрат.

Підвищення ефективності системи раннього реагування, яка слугуватиме попередженню ризиків визнання суб'єкта страхової системи неплатоспроможним. У європейській практиці страхового нагляду позитивно зарекомендувало себе стрес-тестування. У 2020 році регулятор страхової системи Польщі активно використовував стрес-тестування в нагляді за страховими компаніями, зокрема щодо оцінки стійкості страхування в екстремальних подіях, а також до покращення управління ризиками в страхових компаніях [12]. У Австрії відповідно до статті 267 Закону «Про страховий нагляд» 2016 року (Versicherungsaufsichtsgesetz, 2016) основними інструментами страхового нагляду є стрес-тести, які Департамент фінансового ринку Австрії проводить на регулярній основі. Під час стрес-тесту страхові та перестрахові компанії зобов'язані моделювати результати своєї діяльності в особливо несприятливих сценаріях, які можуть включати різке

падіння на ринках капіталу, (природні) катастрофи або істотне зростання витрат [6].

Посилення контролю за належним розкриттям структури власності страхових компаній, встановлення належних стандартів та вимог щодо ділової репутації власників страхових компаній. Департамент фінансового нагляду Данії здійснює постійний контроль страхових компаній, перевіряючи їх платоспроможність та зміни у структурі власності. У разі недотримання нормативно-правових актів, регулятор застосовує штрафні санкції та догани до суб'єктів страхової системи [14].

Створення Фонду гарантування страхових виплат, як державної спеціалізованої установи – на зразок існуючого Фонду гарантування вкладів фізичних осіб у банківській системі, який би слугував захистом страхувальників при неспроможності виплат неплатоспроможними страховими компаніями за різними видами страхування. За прикладом Ірландії, де створено Фонд страхового відшкодування відповідно до розділу 6(1) Закону про центральний банк та Закону про страхування 2018 року, кожна ірландська ризикова страхова компанія або філія страховика-нерезидента здійснює внесок до Фонду у розмірі 2% від сукупної суми валових премій, сплачених цьому страховику [8].

Створення єдиної бази страховиків із прозорим доступом до неї усіх зацікавлених у страхових послугах осіб. Як приклад, у Латвії таким нетиповим інструментом державного регулювання страхової системи є “страховий компас”, розроблений Комісією ринку фінансів і капіталу, який дає змогу кожній особі мати легкий доступ до основних показників діяльності страховиків та страхових філій, створених у країнах-членах ЄС, які надають свої послуги в Латвії [15].

Висновки. Таким чином, можемо зробити висновок, що державне регулювання та нагляд страхової системи повинно базуватися на законодавчих

вимогах Європейського Союзу, які Україна зобов'язана виконувати відповідно до Угоди про асоціацію з ЄС, а також принципах Міжнародної асоціації органів страхового нагляду (IAIS). Держава повинна сприяти безпечній, стабільній та ефективній страховій системі. Фінансова стабільність означає, що страхова система здатна протистояти економічним шокам, забезпечувати доступність капіталу та належним чином перерозподіляти ризики.

Література:

1. Слободянюк О. В. Пруденційний нагляд на страховому ринку: європейська практика та вітчизняний досвід. *Молодий вчений*. 2016. № 8 (35). С. 30-35.
2. Дегтяр А. О., Соболев Р. Г. Державне регулювання страхової діяльності у країнах ЄС. *Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління*. 2014. Вип. 1. С. 12-18.
3. Ачкасова С. А. Оцінка стресостійкості страхових компаній: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец.: 08.00.08 – Гроші, фінанси і кредит. Харківський національний економічний університет. Харків, 2013. 23 с.
4. Тимчак М.В., Мінкович В.Т. Європейський досвід страхування життя та можливість його імплементації в Україні. *Науковий вісник Ужгородського Університету. Серія Економіка*. 2021. Випуск 1 (57). С. 134-140.
5. Laws and regulations related to insurance and pensions in Norway. Retrieved from: <https://www.finanstilsynet.no/en/laws-and-regulations/insurance-and-pensions/?header=Laws>.
6. Austrian Financial Market Authority's mission statement. Retrieved from: <https://www.fma.gv.at/en/mission-statement/>.
7. The history of the creation of joint financial supervision in Estonia. Retrieved from: <https://www.fi.ee/en/finantsinspeksioon/about-finantsinspeksioon/history-creation-joint-financial-supervision>.
8. Ireland Financial Stability Review 2021:II. 89 p. Retrieved from: <https://www.centralbank.ie/docs/default-source/publications/financial-stability-review/financial-stability/financial-stability-review-2021-ii.pdf>.
9. Sedlabanki Financial Supervision. Retrieved from: <https://en.fme.is/supervision/>.
10. Muscat M. (2019) *Legitimacy of the Maltese Financial Services Regulator* (Doctoral thesis). Cambridge: University of Cambridge. 324 p. DOI:10.17863/CAM.55873.
11. Insurance and pensions in Norway. Reports from the supervised sectors for 2020. Retrieved from: [78](https://www.finanstilsynet.no/en/publications/annual-
</div><div data-bbox=)

report/annual-report-2020/reports-from-the-supervised-sectors-for-2020/insurance-and-pensions/.

12. Legal framework / Komisja Nadzoru Finansowego. Retrieved from: https://www.knf.gov.pl/en/ABOUT_US/Legal_framework.

13. Financial market supervision of Slovenia. Retrieved from: <https://www.nbs.sk/en/financial-market-supervision1>.

14. Laws, administrative rules and general guidance of Denmark. Retrieved from: https://www.dfsa.dk/Rules-and-Practice/Transparency-and-accountability-in-the-field-of-insurance/Laws_administrative_rules_and_general_guidance.

15. Insurance compass. Latvian Financial and Capital Market Commission. Retrieved from: <https://kompas.fktk.lv/apdrosinasana/en/>.

References:

1. Slobodianiuk, O. V. (2016), "[Prudential supervision in the insurance market: European practice and domestic experience]", *Molodyi vchenyi*, Vol. 8 (35), pp. 30-35.

2. Diehtiar, A. O. Sobol, R. H. (2014), "State regulation of insurance activities in EU countries", *Visnyk Natsionalnoho universytetu tsyvilnoho zakhystu Ukrainy. Seriya: Derzhavne upravlinnia*, vol. 1, pp. 12-18.

3. Achkasova, S. A. (2013) "Assessment of stress resistance of insurance companies", Abstract of Ph.D. dissertation, Economics, 08.00.08, Kharkiv National University of Economics. Kharkiv, Ukraine, 23 p.

4. Tymchak, M. V. and Minkovych, V. T. (2021), "European experience of life insurance and the possibility of its implementation in Ukraine", *Naukovyi visnyk Uzhorodskoho Universytetu. Seriya Ekonomika*, vol. 1 (57), pp. 134-140.

5. Laws and regulations related to insurance and pensions in Norway (2021), retrieved from: <https://www.finanstilsynet.no/en/laws-and-regulations/insurance-and-pensions/?header=Laws>.

6. Austrian Financial Market Authority's mission statement (2021), retrieved from: <https://www.fma.gv.at/en/mission-statement/>.

7. *The history of the creation of joint financial supervision in Estonia* (2021), retrieved from: <https://www.fi.ee/en/finantsinspektsioon/about-finantsinspektsioon/history-creation-joint-financial-supervision>.

8. Ireland Financial Stability Review 2021, Vol. II. 89 p. Retrieved from: <https://www.centralbank.ie/docs/default-source/publications/financial-stability-review/financial-stability/financial-stability-review-2021-ii.pdf>.

9. Sedlabanki Financial Supervision (2021), retrieved from: <https://en.fme.is/supervision/>.

10. Muscat, M. (2019), *Legitimacy of the Maltese Financial Services Regulator* (Doctoral thesis). Cambridge: University of Cambridge. 324 p. DOI: 10.17863/CAM.55873.

11. Insurance and pensions in Norway (2020). Reports from the supervised sectors for 2020, retrieved from: <https://www.finanstilsynet.no/en/publications/annual-report/annual-report-2020/reports-from-the-supervised-sectors-for-2020/insurance-and-pensions/>.

12. Legal framework (2020). Komisja Nadzoru Finansowego, retrieved from: https://www.knf.gov.pl/en/ABOUT_US/Legal_framework.

13. Financial market supervision of Slovenia (2021), retrieved from: <https://www.nbs.sk/en/financial-market-supervision1>.

14. Laws administrative rules and general guidance of Denmark (2021), retrieved from: https://www.dfsa.dk/Rules-and-Practice/Transparency-and-accountability-in-the-field-of-insurance/Laws_administrative_rules_and_general_guidance.

15. Insurance compass (2021), Latvian Financial and Capital Market Commission, retrieved from: <https://kompas.fktk.lv/apdrosinasana/en/>.

Стаття надійшла до редакції 21.09.2021 р.